

DKD.0003.1.2025.MK

Opole, dnia 11 lutego 2025 roku

Szanowni Państwo
Klub Radnych Śląscy Samorządowcy

Szanowni Państwo,
w odpowiedzi na interpelację z dnia 28 stycznia 2025 r. w sprawie wystawy stałej poświęconej powojennemu „obozowi pracy” w Łambinowicach informuję:

Wystawa dot. tematyki „obozu pracy” w Łambinowicach (1945–1946) istniała w budynku byłej wartowni, znajdującym się w bezpośrednim sąsiedztwie budynku głównego Centralnego Muzeum Jeńców Wojennych w Łambinowicach, aż do września 2023 r. Została zamknięta jako ostatnia z ekspozycji prezentowanych w łambinowickiej siedzibie w związku prowadzoną tam przebudową.

Ekspozycja „Po wojnie. Obóz Pracy w Łambinowicach (1945–1946)” została zorganizowana w 2013 r., odpowiadając na społeczne zapotrzebowanie i wpisując się tym samym w bardzo ożywioną wówczas w Polsce dyskusję o wojnie i jej następstwach. Uroczystemu otwarciu (3 grudnia 2013 r.) towarzyszyła wtedy w Muzeum ogólnopolska debata naukowa nt. „II wojna światowa i jej skutki. Łambinowice – trudne obrachunki z historią” zorganizowana z udziałem historyków z różnych ośrodków naukowych w kraju (mniejszość niemiecką reprezentował na niej Pan Rafał Bartek oraz Pan Gerhard Bartodziej). Ekspozycja została wykonana ze środków pozyskanych przez Centralne Muzeum Jeńców Wojennych w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Obecnie nowa strategia wystawiennicza Centralnego Muzeum Jeńców Wojennych przewiduje **stworzenie w Łambinowicach ekspozycji rozproszonej**. Zakłada ona realizację kilku wystaw:

- plenerowych wystaw w miejscu autentycznych wydarzeń – na terenach poobozowych, tj.: po Stalagu 318/VIII F (344) Lamsdorf (ta wystawa została stworzona w 2022 r. pt. „Miejsce z blizną”); po Stalagu VIII B (344) Lamsdorf oraz po Obozie Pracy w Łambinowicach,
- narracyjnej wystawy w budynku Muzeum, poświęconej dwóm systemom jenieckim podczas II wojny światowej, tj. niemieckiemu i radzieckiemu (prace w toku, otwarcie w 2026 r.).

Jako walory tak pomyślanej ekspozycji w przypadku wystaw plenerowych, Muzeum podkreśla m.in.:

- zwiększenie siły przekazu prezentowanych treści poprzez usytuowanie ich w miejscach autentycznych wydarzeń, w których istnieją jeszcze ślady obecności izolowanych tam ludzi,
- funkcję upamiętniającą (coraz bardziej istotną w związku z zacieraniem tych śladów przez przyrodę, która zmienia charakter miejsca w rekreacyjny),

- zwiększoną dostępność dla zwiedzających, której nie ograniczają godziny otwarcia Muzeum.

Historia Obozu Pracy w Łambinowicach (1945–1946) będzie zatem prezentowana na terenie dawnego obozu i w bezpośrednim sąsiedztwie cmentarza poświęconego jego ofiarom. Odnosząc się do planu prac nad wystawą o powojennym obozie w Łambinowicach, Muzeum musi jeszcze:

- ustalić z właścicielem terenu (Starostwo Powiatowe w Nysie) sprawę budowy wystawy,
- uzupełnić bazę dokumentacyjną wystawy poprzez kwerendy w archiwach polskich i niemieckich, m.in.: archiwum IPN, w Bundesarchiv Bayreuth – tzw. Ostdokumentation, Bundesarchiv Koblenz czy Dokumentationszentrum Flucht, Vertreibung, Versöhnung oraz w prywatnych archiwach rodzin osadzonych i innych,
- pozyskać pieniądze na projekt wystawy i zdobyć środki na jej realizację.

Samo Muzeum byłoby w tej strukturze ośrodkiem, w którym na zwiedzających czekają muzealnicy, film o historii Miejsca Pamięci, publikacje oraz wystawa wyjaśniająca ponadregionalną misję instytucji.

Centralne Muzeum Jeńców Wojennych jest otwarte na wszelką współpracę oraz wsparcie finansowe przy wystawie o Obozie Pracy w Łambinowicach, ponieważ pomoże to zrealizować opisany wyżej zamysł, jak również stwarza możliwość wykonania go, jako wystawy partycypacyjnej, a więc przy zaangażowaniu przyszłych odbiorców do udziału w pracach na wszystkich etapach projektu. Ponadto Muzeum utrzymuje kontakt z rodzinami osadzonych w Obozie Pracy w Łambinowicach. To nieliczne grono, coraz mniej mobilne, z którym kontakt jest niełatwy z racji wieku, ale ich udział przy projekcie nowej wystawy również jest brany pod uwagę.

Do momentu stworzenia wystawy, tematyka Obozu Pracy w Łambinowicach, jak dotychczas, niezmiennie będzie obecna w działaniach naukowych, edukacyjnych i popularyzatorskich (konferencjach, sesjach, lekcjach i warsztatach, informacjach publikowanych na stronie i w mediach społecznościowych muzeum) oraz na wystawie stałej w Opolu: „Miejsce Pamięci Narodowej w Łambinowicach – dziedzictwo regionalne, narodowe, europejskie”.

Z poważaniem

Wicemarszałek Województwa Opolskiego

Zbigniew Kubalańca